

Николай Райнов

Нещастният пуяк
Ирландска приказка

Един пуяк стоял на стената, заграждаща чифлика, и гледал как карат по пътя стадо свини. Пуякът много се надувал със своите пъстри пера – сиви, нарязани с бяло, – с гребена си и с червените си висулки. Той си разперил важно опашката и като гледал презрително свините, казвал си:

„Ей, че са кални и нео дялани животни тия свини! Дори и пера нямат – да си прикрият голотата. Не могат и да пеят като мене, а само грухтят. А опашките им какви са? Като къси – сгърчени върви. Да се пукнеш от смях, като ги гледаш.“

И той почнал да се надува още повече и да се обръща на всички страни, за да го видят колко важна птица е. Но свинете го и не погледнали. Тогава пуякът, за да им привлече вниманието, наченал да издава звуци.

– Бърлю-бърлю-бърлю! – викал той, като си мислел, че пее. Ала и тогава свинете не го погледнали. Те тичали и се спъвали о камъните, а свинарят ги гонел, докле ги закара в свинарницата на същия чифлик, дето живеел горделивият пуяк.

На заранта пуякът бил сложен в кошница. В друга кошница натъпали няколко кокошки и патици. И двете кошници качили на талига и подкарали към пазара. Пуякът видял, че до него лежи свиня от същото стадо, което било Докарано в чифлика вечерта. Свинята била вързана. Тя издавала жални звуци.

– Какво се е разкряскала пък тая свиня? – рекъл пуякът. – Не се ли вижда колко е грозна? И каква й е смешна опашката! Ще я откарат на кланицата и ще й прережат гърлото. А мене навярно ще пратят в двореца. Кралицата едва ли е виждала през живота си такава хубава птица.

И като си разперил опашката, доколкото му позволявала тясната кошница, пуякът почнал да се дуе и да казва:

– Глу-глу-глу! Бърлю-бърлю-бърлю!

Но изведнъж – трррааас! – талигата се извърнала в един трап и кошницата паднала. Товарът се събрал накуп.

– Ох, щях да си счупя главата – изпъшкар пуякът и почнал да си оправя перата. – Не е много удобно да е хубав човек. Всички му завиждат.

Той бил уверен, че някое животно от завист нарочно е бутнало талигата, за да му напакости.

Стигнали до пазара. Коларят спрял конете. Една жена се спряла да разгледа животните.

– Купи тоя пуяк! – й казал коларят. – Угоен е, тъкмо сега го бива за печене.

– За печене ли? – викнал пуякът и от страх паднал от ръцете на мъжа в кошницата.

Той не бил никога помислял за смърт. Свинята му казала:

– И тебе те чака същото, което и мене. И двама ни ще заколят. Да не мислиш, че чифликчията те е гоил, за да му пееш? Престани да се надуваш!

– Но... аз съм пуякът.

– Та що, като си пуяк? Да не се смяташ за райска птица? Дори и райските птици ги убиват, за да им вземат перата. Ще видиш, че за Коледа ще заколят и двама ни.

Коларят изпрегнал конете, взел другите животни освен пуяка и свинята, които останали в талигата, и отишъл някъде.

Свинята почнала да грухти. Пуякът скочил и й казал:

– Стига си ревала пък ти! Не мога да те слушам.

– Ба – рекла свинята. – И твоят глас не е по-приятен от моя. Но да оставим празните приказки. Да се помъчим да се отървем.

За пуяка не можело да има по-хубаво от това – да се освободи. Но как да се сдружи с тая свиня? Това му се виждало оскърбително.

– Ако обещаеш да разкъсаш с кълвуна си вървите, които, ми стягат краката, аз ще прегриза кошницата, за да излезеш – рекла свинята. – Искаш ли?

Пуякът забравил за миг своята гордост.

– Искам – рекъл той радостно.

Свинята почнала да гризе оная страна на кошницата, която била обърната към зурлата й. Малко след това пуякът можел вече да си провере главата, сетне – шията, а най-после и тялото. Като се видял на свобода, пуякът почнал високо да пляска тежките си крила.

– Хайде сега помогни пък на мене! – казала свинята.

Пуякът бил глупав. Глупав и горделив. Но това не му пречело да бъде честен. Той се заловил да кълве яростно възлите, за да освободи краката на свинята. След няколко минути тая работа била свършена. Свинята скочила на земята.

– Хайде сега да бягаме! – рекла тя.

И побягнала. След нея побягнал пуякът, който – като повечето домашни птици – не можел да лети. Той тичал, като си влачел крилето по земята и се силел да не остане по-назад от свинята. Те избягали на пътя, а оттам – към гората. За щастие, не срещнали никого. Навлезли в гората и паднали от умора под сянката на едно дърво с гъсти листа.

Свинята погледнала към върха на дървото и рекла:

– Ей, че безполезно дърво! Не ражда жълъди.

А пуякът казал, като си поемал дъха, както правят уморените хора:

– Аз не ям жълъди.

– Тогава потърси си друга храна. В гората ще има навярно зърна или ягоди. Няма да загинеш от глад: не бой се!

– Никога не съм помислял, че ще ми се случи да си търся сам храна – забележил скръбно пуякът.

В това време свинята намерила цяло колело гъби. Тя почнала да лапа лакомо и да казва на пуяка:

– Опитай тая храна! Гъбите са много вкусни. Ти казваш, че никога не си мислил да си изкарваш сам прехраната. А по-добре ли би било да те угоят и заколят? Не губи време, а потърси нещо да си напълниш гърбуха.

Пуякът, както повечето домашни птици, не бил научен да си търси сам храна. Затова и първите му опити не излезли сполучливи. Но малко по малко у него се пробудил вроденият нагон. Защото далечните прадеди на пуяка са живеели преди много-много векове в арменските гори като диви птици. Тогава, разбира се, те сами са си търсели храна. На помощ на нагона дошъл и гладът. Пуякът намерил ягоди и боровинки и почнал да кълве. После видял дребно скакалче, което ударил с човката си и изял. Едно малко, много малко жабче подскочило – пуякът глътнал и него.

– Никога не съм си помислял, че тук ще се намери толкова много храна – рекъл той весело.

– О, тук има предостатъчно храна, но човекът изядва всичко. А най-лошото е, че изядва и нас. Той е най-ненаситно от всички животни. Ето една фазанка. Колко е хубава! Как си, фазанке?

– Добре съм – отвърнала с въздишка фазанката. – Тук е много хубаво. Господарят на гората праща по два пъти на ден хора да хвърлят ечемик, та да го кълвем. Но като си спомня, че някой ден ще падна от куршума на ловеца, отщява ми се и да ям, и да летя.

– Аз пък се боя от месаря – казала свинята. – Но няма що да се прави. Нека бъдем весели. Цяло щастие е, че сме живи. И хората, които ни преследват, ще умрат някой ден.

Фазанката си навела главата настрана и отминала да търси ечемичени зърна. Прилетял един хубав гълъб със сребристи пера. Свинята заговорила и с него:

– Как си, гълъбчо? Ние се отбихме с моя приятел – пуяка – да си отпочинем във вашата гора. Тук е приятно и прохладно. Само дали е

безопасно? Какво ще кажеш?

– Безопасно ли? – прогукал гълъбът, като кацнал на едно клонче. – От сутрин до вечер стрелят.

И повторил:

– Стрелят, стрелят, стрелят!

– През цялата година ли?

– Току-речи. А когато не стрелят, слагат примки, намазани с лепило. Хората ни не жалят. Какво им правим? Ние се храним със зърна. Никого не хапем. А те ни убиват с хиляди или ни ловят в примки. Казват, че обичали да слагат гълъби в кошница, да им оскубват опашките и да ги пускат един по един, за да стрелят по тях.

– Да, да. Стрелят и получават награди за най-сполучливата стрелба. Не знам, драги гълъбчо, дали има друго чудовище като човека.

– Едва ли ще се намери. Аз живея с постоянен страх. Прекарвам на върха хе на онова високо дърво. Ако мога два пъти на ден да сляза, за да хапна и пийна спокойно, доволен съм.

В това време дошла отнякъде една дива патица с няколко патенца, доста порасли. Свинята се разприказвала и с нея:

– Как си? Как прекарваш?

– Ах, остави се! Наблужи ли месец септември, при най-слабия шум се разтрепервам. Търкулне се камък, мисля, че е куче. Излюпила съм чедо, отхранила съм ги – защо, за да ги застрелят ловците. Още по-лошо е, когато откъснат с куршум на някоя от нас крилото или й счупят крака, па я натъпчат в торбата жива. И тия ловци, след като застрелят двадесет-тридесет като нас, ще подарят няколко на болницата, за да ги сметнат за светци.

– Да, да, човек е двуличен. Той е голям лицемер.

Дивата патица си въздъхнала и почнала да разравя един мравуняк, за да намери на децата си мравешки яйца.

Край свинята минало като стрела едно зайче. Гълъбът казал, като го видял:

– И то, нещастното, не знае къде да се дене от страх. Хората не оставят на мира зайците. С кучета ги прогонват от скривалищата им. Виждал съм много пъти някое зайче, застанало сутрин на поляната, че се мие с лапичката си също като някое коте. Колко мило е да гледаш! А малко след това ще го подгони кучето и куршумът ще му пробие сърцето или черепа. От кожата им правят кожуси, а месото им ядат.

Неочаквано на поляната излязла крава. Бъбривата свиня се заприказвала и с нея.

– Какво ще кажеш? – рекла. – Благодарна ли си от хората?

– Ох, недей ми ги споменава! Какво ли не правят с мене тия проклети животни, които се наричат хора. Изяждат ми децата. Вземат ми млякото, за да го продават. Сума години ги храня. А когато застарея, ще ме ударят по главата или ще ме промушат, а после ще ми нарежат кожата на цървули, обувки, ремъци и пояси. И в учебниците на техните деца се казва, че съм полезно животно, а ме убиват. С това ли се отплащат за ползата, що им принасяме?

Свинята се обърнала към пуяка и му рекла:

– Виждаш ли, приятелю? Човекът яде всичко. Никое животно не жали.

Но пуякът имал слаба памет. Той бил вече забравил думите, които коларят казал на жената в града. Като се намерил в гората и се нахранил до пресита, той почнал отново да си мисли, че най-хубавото нещо на тоя свят е неговата опашка.

И казал на свинята:

– Мене хората ме уважават, защото никой няма опашка като моята.

– Я недей се хвали! – рекъл му гълъбът. – Паунът има много по-хубава опашка от твоята. Хората развъждат пауни само за опашките им. Но и тяхното месо ядат, макар че е тегаво.

– Виждаш ли, свиньо? – казал гордо пуякът. – Човекът почита пауна и мене заради опашките ни. Ние с пауна сме близки сродници.

И като си разперил опашката, почнал да се върти на едно място – сякаш е воденичарско колело – и да казва:

– Бърлю, бърлю, бърлю! Хлуп-хлуп-хлуп! Никой няма по-хубава опашка от мене и от чичо Паун.

Той повтарял тия думи, колкото му глас – държи, за да го чуе цялата гора. В същото време риел земята с шпорите си и се въртял на всички страни, за да могат да го видят отвсякъде.

– Но изведнъж – праас! – тояга го шибнала и повалила. Пуякът се търкулнал на земята като кълбо от настръхнали пера. Едно ловджийско куче го грабнало и го понесло: Чул се дебел мъжки глас:

– Потръгна ни, другарю! Един пуяк струва повече от десет заека. Кой да се надява, че в гората ще видим пуяк?

Тия двама били крадци, които дебнели дивеч в чужди гори, когато няма пазачите. Те прибрали пуяка в торбата и си отишли.

А свинята се била скрила в храсталака и се притаила – да не я видят. След като крадците си отминали, тя рекла на кравата:

– Аз си знаех, че опашката му ще го погуби. Той ми се

подиграваше, че моята опашка приличала на сгърчена връв или на крива пръчка. Защо му трябваше да се перчи и надува? Ето че си изтегли за своята гордост.

На другия ден стопанката на гората открила скривалището на свинята. Тя заповядала да я откарат в нейния чифлик и да я нахранят с картофи. Оттогава свинята заживяла в чифлика. Гледали я добре, тя често си спомняла за своя някогашен приятел – пуяка – и тъгувала за него.

– Да, неговата гордост го погуби – казвала тя на овцете и кокошките, с които приказвала. – Той мислеше със своя глупав ум, че хората го хранят заради опашката му.

КРАЙ

© Николай Райнов

Сканиране, разпознаване и редакция: unicode, 2008

Публикация:

Николай Райнов. Приказки от цял свят

Второ издание

Съставителство и редакция: Богомил Райнов

Литературна група V. Тематичен номер 2587

Редактор на издателството ЛИЛИЯ ИЛИЕВА

Художник ЛЮБЕН ЗИДАРОВ

Художник-редактор ВАСИЛ ЙОНЧЕВ

Макет и технически редактор ТОМА СТАНКУЛОВ

Коректор НАТАЛИЯ КАЦАРОВА

Дадена за набор 18. III. 1972 г. Подписана за печат 30. IX. 1972 г. Излязла от печат 20.

XII. 1974 г. Формат 58×84/18 Печатни коли 44,50. Издателски коли 36,93. Тираж

50,125. Цена 3,60 лв.

Издателство „Народна култура“ – София, 1974

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4863>]